

PROGRAMOVÁ PONUKA NOVEMBER 2022

VÝSTAVY

NAJNOVŠIE A ZREŠTAUROVANÉ ZBIERKY GEMERSKO-MALOHONTSKÉHO MÚZEA

Venované 140. výročiu založenia múzea

8. 9. 2022 - 31. 3. 2023

Návštevníckej verejnosti sú predstavené zbierkové predmety nadobudnuté do jednotlivých zbierkových fondov v poslednom desaťročí. Mnohé zbierkové predmety sú vystavené vôbec po prvý krát. Na výstave sú prezentované aj zbierkové predmety, ktoré boli podrobené reštaurátorským a konzervátorským zásahom. Výstava je rozdelená na samostatné celky,

podľa jednotlivých zbierkových fondov - prírodné vedy, archeológia, história, etnológia, história umenia, archív a historický knižný fond. Súčasťou výstavy je aj pop-up výstava inštalovaná na nádvorí múzea o histórii jubilujúcej inštitúcie a formovaní a profilácii jednotlivých zbierkových fondov.

Výstava je realizovaná s finančnou podporou Banskobystrického samosprávneho kraja.

DREVOBRACUJÚCE REMESLÁ V GEMERI-MALOHONTE

20. 10. 2022 – 31. 3. 2022

Gemer-Malohont bol región bohatý na lesy, a tak významným doplnkovým zamestnaním tu bolo domáce spracovanie dreva a prútia. Sústreďovalo sa najmä severne od Rimavskej Soboty, v obciach: Slizské, Lipovec, Hrušovo, Striežovce, Kyjatice, Babinec, Brádno, Poproč, Rovné, Ratková, Ratkovská Zdychava, Krokava, Polom, Rimavská Píla, Hačava, Rimavská Baňa, Lehota nad Rimavicou a Selce. Z dreva bolo vyrábané najmä drevené

náradie väčšinou pre vlastnú potrebu, pradiarenské a tkáčske náradie, ale aj kuchynský riad. Na výstave sú prostredníctvom zbierkových predmetov Gemersko-malohontského múzea prezentované jednotlivé drevospracujúce remeslá rozšírené v Gemeri-Malohonte, ako tesárstvo, debnárstvo, kolárstvo, tokárstvo, stolárstvo, rezbárstvo, či košíkárstvo, a to jednak prostredníctvom pracovného náradia, ale aj samotných remeselných výrobkov.

PODUJATIA

VIRTUÁLNA ARCHEOLÓGIA

Animačný program pre rodiny s deťmi vo veku 8 - 10 rokov

25. 10. 2022 o 16.00 hod.

Animačný program je zameraný na spoznávanie života pravekého človeka v dobe kamennej, bronzovej a železnej. Prostredníctvom rozšírenej reality návštevníkom priblížime zbierkový predmet „spoza skla“, budú s ním môcť virtuálne manipulovať a detailne ho spoznávať. V praktickej časti aktivity rodičia s deťmi riešia úlohy na virtuálnej báze. Vstupné 2€.

ČO HOVORIA TAJOMNÉ PREDMETY SPOD ZEME...

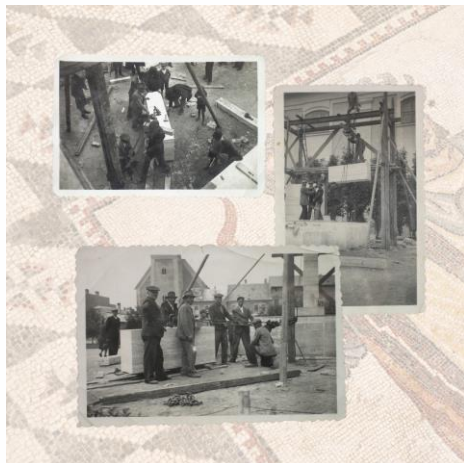
24. 11. 2022 o 16.00 hod.

Komentovaná prehliadka výstavy *Najnovšie a zreštaurované zbierky Gemersko-malohontského múzea* zameraná na najnovšie archeologické nálezy v regióne Gemer-Malohont. Výstavou sprevádza archeológ múzea PhDr. Alexander Botoš. Vstupné 2€.

PREDMET MESIACA NOVEMBER

FOTOGRAFIE ZO STAVANIA PAMÄTNÍKA PADLÝCH VOJAKOV 1. SVETOVEJ VOJNY OD SOCHÁRA JENŔA MÁTRAI-MAKOVITSA

V Rimavskej Sobote, v bývalom župnom sídle Gemersko-malohontskej župy (v rokoch 1867 - 1918 a 1918 - 1922), sa otázka pamätníka padlých vojakov 1. svetovej vojny stala aktuálnou po Viedenskej arbitráži v roku 1938, čiže po pripojení Rimavskej Soboty k Maďarskému kráľovstvu. Zámer sa prejavil aj vo vytvorení tzv. *Pamätného výboru*. Pre svoje rodné mesto, ktoré opäť získalo štatút župného mesta, vytvoril náčrty pamätníka na Hlavné námestie miestny maliar a sochár Jenő Mátrai-Makovits (1896 - 1967). Medzi jeho sadrovými návrhmi, ktoré sú dnes súčasťou zbierkového fondu história umenia Gemersko-malohontského múzea, bol nakoniec zrealizovaný

skromný pamätník s bielou mramorovou doskou, ktorý stojí dodnes. Zaujímavosťou je, že stavba sa 3 roky odkladala, pretože travertínové kamene boli prevezené zo Spišskej Novej Vsi a zo Spišského Podhradia (ktoré vtedy patrili Slovenskej republike). Pamätník, označený menami 119 padlých rimavskosobotských vojakov, bol odhalený na vtedajšom Námestí Miklósa Horthyho 10. novembra 1942, presne na 4. výročie pripojenia mesta k Maďarsku.

Priebeh slávnostného odhalenia pamätníka hrdinov môžeme „rekonštruovať“ na základe miestnej regionálnej tlače *Gömör* z 15. novembra 1942. Mesto, odeté do bielo-červeno-zelených vlajok, si padlých vojakov o deviatej hodine uctilo vo všetkých kostoloch kresťanských cirkvi v rámci slávnostných bohoslužieb a potom od desiatej hodiny sa konalo slávnostné zhromaždenie vo veľkej sále Mestskej radnice. Slávnostné odhalenie pamätníka sa uskutočnilo o pol dvanástej na hlavnom námestí Rimavskej Soboty. Ceremóniu v rámci slávnostného programu otvorila miestna mládežnícka a skautská kapela s predstavením náboženskej piesne a následne farári kresťanských cirkví požehnali pamätník. Slávnostný úvodný prejav predniesol Béla Lukács, maďarský kráľovský tajný radca, minister bez rezortu, čestný občan Rimavskej Soboty. Po odznení hymny v podaní rimavskosobotského speváckeho súboru bol v mene *Pamätného výboru hrdinov* odhalený pomník, ktorý v mene mesta prevzal mešťanosta László Éva. Po položení venca k čerstvo odovzdanému pomníku slávnostný program uzavrel spevácky súbor prednesením piesne „Szózat“. Pamätník postavený pred rímskokatolíckym kostolom a odhalený v rámci pompéznej ceremónie, pôvodne obsahoval aj meno Istvána Horthyho, syna guvernéra Maďarského kráľovstva, ktorý zahynul pri tragickej leteckej havárii. Jeho meno tam bolo napísané ako „prejav úcty“ (v skutočnosti však povinne, na základe ustanovenia z roku 1942). Meno bolo z pamätníka odstránené po vzniku Československa v roku 1945. Takisto zmizol aj nápis „A HAZÁÉRT“ (*Za vlasť*). Rovnako sa stratili aj „večné svietniky“ položené na stĺpoch pamätníka.

Pamätník dnes možno vidieť vo vyčistenom a čiastočne upravenom stave na Hlavnom námestí v Rimavskej Sobote a súčasníkom pripomína padlých vojakov z Rimavskej Soboty počas 1. svetovej vojny.

Stála vlastivedná expozícia

Expozícia prezentuje prírodné a kultúrne dedičstvo regiónu Gemer-Malohont. Vystavené sú predmety z oblasti paleontológie, geológie, zoológie, archeológie, histórie, etnografie a výtvarného umenia – napr. nálezy kostí mastodonta, tapíra či nosorožca z paleontologickej lokality Kostná dolina pri obci Hajnáčka, pestrá kolekcia dermoplastických preparátov živočíchov, vzácne archeologické nálezy zo Včelíniec, Hodejova, Tornale i samotnej Rimavskej Soboty, zbierky dokumentujúce obdobie tureckých vpádov a stavovských povstaní, predmety cechovej a kameninovej výroby, historický a ľudový nábytok, ľudový odev a textil, výrobky remeselníkov (hrnčiari, brdári, rezbári...) či umelecké diela zachytávajúce významné osobnosti a miesta Uhorska a regiónu Gemer-Malohont. Vzácnosťou je múmia egyptskej ženy z obdobia 1087 – 664 pred Kristom a vajce najväčšieho nelietajúceho vtáka žijúceho na Madagaskare v urona obrieho. Prostredníctvom zvukového panelu si vypočujete žaby, cicavce a najrôznejšie druhy vtákov.

Protifašistický odboj a SNP v Gemeri-Malohonte

Expozícia ponúka komplexný pohľad na problematiku protifašistického odboja a Slovenského národného povstania v regióne. Pozostáva z deviatich častí, ktoré postupne opisujú udalosti v regióne od roku 1938 do roku 1945. Jej súčasťou sú prvky obsahujúce trojrozmerné exponáty, dobovú tlač a súčasti výzbroje a výstroja armád operujúcich počas 2. svetovej vojny v regióne. Súčasťou expozície je obrazovka, na ktorej sa premietajú záznamy rozhovorov s pamätníkmi z Gemera-Malohontu.

**Od 14. septembra 2022 je v predaji
suvenírová NULA EURO bankovka**

Predajná cena: 3€

Zakúpite v Pokladni múzea

Realizované s finančnou podporou
Banskobystrického samosprávneho kraja

ZMENA PROGRAMU VYHRADENÁ!

047/5632741, 047/5632730

office@gmmuzeum.sk

www.gmmuzeum.sk